

NAMIBIJA

Karel Natek

V članku so predstavljene osnovne naravno- in družbenogeografske značilnosti nove neodvisne države Namibije. Njihovo poznavanje je geografu potrebno za razumevanje njenega nadaljnega razvoja, ki bo obremenjen z neugodnimi naravnimi razmerami in še posebej z dediščino stoletne kolonialne odvisnosti.

Osnovni podatki(1):

Velikost: 823 168 km²

Število prebivalcev: 1,6 mil. (1986)

Gostota: 2 preb./km²

Prebivalci: bantujska ljudstva (Ovambo 33 %, Herero 5 %, Basubija in Vajeje 3 %), Hotentoti, Grmičarji, belci 8 % (Afrikanerji 71 %, Nemci 17 %), meščanci (Basters) 6 %

Uradni jeziki: afrikanski, angleški, nemški od 1984

Glavno mesto: Windhoek (120 000 preb., 1986)

Narodni dohodek: 755 USD/prebivalca v povprečju; pri belcih 5 357 USD (1985)

Gospodarstvo: rudarstvo (60 % družbenega bruto proizvoda: diamanti, uranova ruda, baker, svinec, cink, volfram), živinoreja (karkulske ovce, govedo)

Neodvisnost: 21. 3. 1990

Po dolgotrajnem merjenju moči v južni Afriki je svet dobil novo neodvisno državo Namibijo, ki je nastala na enem zadnjih ostankov nekdanjih kolonialnih imperijev. Kot je bila težavna 15-letna osvobodilna vojna namibijskih črnih ljudstev, jim tudi v neodvisnosti ne bo lahko zaradi zelo neugodnih naravnih razmer (če izvzamemo veliko rudno bogastvo), nasprotij med rasnimi skupinami ter popolne gospodarske navezanosti na JAR.

Poleg želje, da dežela ne bi krenila po stranpoteh nedemokratskega razvoja, potrebuje geograf še nekaj pojasnil o okoliščinah, ki so to deželo držale v kolonialni odvisnosti skoraj do konca 20. stoletja in o njenih razvojnih možnostih v naslednjih letih.

HISTORIČNO-GEOGRAFSKI RAZVOJ

Najstarejši prebivalci dežele so Bušmani ali Grmičarji, ki so kot nomadski lovci - nabiralci živeli

v suhih stepah Kalaharija (le nekatere skupine še občasno živijo na ta način). V 13. stoletju so iz Vzhodne Afrike prišli živinorejski predniki Hotentotov, ki so poselili osrednje (Namaland) in severozahodne dele (Kaokoveld). Bantujska ljudstva so prišla razmeroma pozno, šele v 17. in 18. stoletju ter zasedla najugodnejša območja na osrednji visoki planoti (Herero) in na severu (Ovambo).

Pomanjkanje naravnih pristanišč ter negostoljubna puščava Namib sta dolgo onemogočala dostop v notranjost. Šele po 1761 so začeli prihajati iz kapske province, takratne nizozemske kolonije, prvi burski naseljenci. 1792 so Nizozemci zavzeli tudi Walvis Bay, poleg Lüderitza edino naravno pristanišče, ki so jim ga 1878 odvzeli Britanci.

1884 je bremenski trgovec Adolf Lüderitz kupil prva zemljišča za naselbino, ki še danes nosi njegovo ime. Iste leta je Nemčija na osnovi pogodb o varovanju črnih plemen razglasila protektorat nad deželo in jo odtlej upravljala kot kolonijo pod močnim vplivom vojske. V tem kratkem obdobju, ki je trajalo le do 1915. leta, se je v veliki meri izoblikovala današnja podoba poselitve, gospodarskih dejavnosti in infrastrukture.

Priseljevanje iz Nemčije je bilo zelo skromno, pač pa je v deželi ostalo precej vojaškega osebja, ki so jim dodeljevali posestva po 5000 hektarjev po nizki ceni 30 pfenigov za hektar. Do 1913. leta je s finančno pomočjo nemške države nastalo 1042 kmetij (88 % nemških, ostalo burske na jugu) (2, 162). Zemljo za te kmetije so jemali pastirskim Hererom in Namam, ki so se 1904 temu uprli. Nemci so odgovorili s krvavim genocidom, v katerem je izginilo skoraj 3/4 Hererov. Obema ljudstvom so zaplenili vse imetje in jim vsilili stroga pravila (do nedavnega se je celotno ozemlje, poseljeno z belci, imenovalo Police Zone - Policijsko

območje). V tem času je poljedelsko ljudstvo Ovambo na severu dežele živelo razmeroma svobodno, saj jih Nemci niso uspeli pokoriti.

Po kapitulaciji nemške kolonialne vojske je deželo 1915 zasedla južnoafriška vojska. Društvo narodov je 1920 zaupalo mandat nad bivšo nemško kolonijo britanski kroni, upravo pa Južnoafriški uniji. Slednja je to smatrala kot neke vrste aneksijo in v naslednjih letih z naseljevanjem belega prebivalstva, uvedbo apartheida in popolno vključitvijo Namibije v lastni gospodarski sistem to tudi de facto dosegla s priključitvijo Jugožahodne Afrike kot pete province 1949.leta.

OZN je po 2. svetovni vojni organizirala za vse nekdanje kolonije, ki niso bile zrele za osamosvojitve, sistem pokroviteljstva (trusteeship), ki ga Južnoafriška unija ni sprejela. Tako ni bila Namibija niti ozemlje OZN pod pokroviteljstvom niti južnoafriška kolonija.

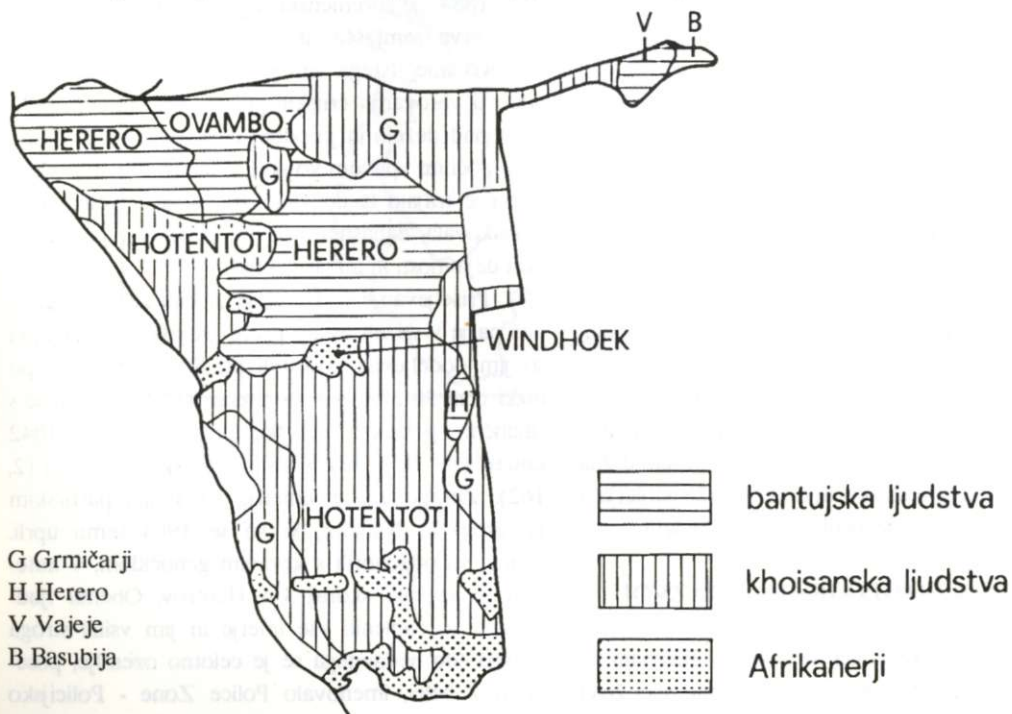
V letih 1962-1963 je JAR začela izvajati t. im. Odendaalov načrt, s katerim so dokončno uvedli apartheid. Poglavitni namen načrta je bilo vsestransko izboljšanje življenjskih pogojev za belo prebivalstvo (izgradnja infrastrukture, industrializacija, oskr-

ba z vodo, zdravstvo, zaokroževanje območij, poseljenih z belci, ustanovitev črnskih rezervatov ter ločitev belskih in črnskih območij). V naslednjih letih je po tem načrtu nastalo 10 rezervatov (homelands), belcem pa je ostalo 420 000 km² dežele (55 %), večinoma na osrednji planoti. Rezervati so dobili določeno samoupravo na osnovi plemenske ureditve, vendar je črnsko prebivalstvo lahko izbiralo samo tretjino svojih predstavnikov, ostale je imenovala in plačevala Pretorija (3, 52-53; 4, 205-209).

Iz odpora črnega prebivalstva je v 70-ih letih nastala osvobodilna organizacija SWAPO (South-West African People's Organisation), ki je imela največ podpore na severu med ljudstvom Ovambo. Iz tega večinskega ljudstva izhaja tudi njen voditelj Sam Nujoma, ki je iz Lusake vodil gverilsko osvobodilno vojno.

Politika apartheida je naletela na močan odpor tudi med delom belega prebivalstva, zlasti pripadniki luteranske in anglikanske cerkve. Iz vseh teh nasprotnikov, z izjemo levega krila gibanja SWAPO, je nastala Narodna konvencija s ciljem borbe za pravico vseh prebivalcev Namibije do samoodločbe in odpravo apartheida.

Slika 1: Poglavitna poselitvena območja v Namibiji pred uvedbo apartheida

Zaradi pritiska svetovne javnosti je JAR 1973 dopustila možnost samoodločbe narodov, vendar za vsako etnično skupino posebej. Belo prebivalstvo bi zagotovo glasovalo za priključitev k JAR, rezervati pa bi se lahko odločali med samostojnostjo (ki realno ne bi bila mogoča) ali trajno unijo z JAR. Ker OZN te možnosti ni sprejela, saj je vedno zahtevala pravico do samoodločbe za celotno deželo, je sledila gospodarska blokada JAR.

JAR je končno začela popuščati in je 1977 imenovala generalnega upravitelja Namibije, ki naj bi vodil deželo v prehodnem obdobju do neodvisnosti. Počasi so začeli ukinjati apartheidske predpise. Generalni upravitelj je imel vse pristojnosti, razen v letih 1979-1983, ko je imela zakonodajno oblast ljudska skupščina in izvršno ministrski svet, ki so jih izvolili južnoafriškemu režimu naklonjeni prebivalci. Ker se ti instituciji po mnenju JAR nista izkazali, da sta sposobni samostojno voditi deželo, jih je JAR ukinila in vse pristojnosti vrnila generalnemu upravitelju. Tega je 1985 zamenjala prehodna vlada, ki je bila sestavljena iz pripadnikov koalicije šestih strank (MPC - Multi-Party Conference), v kateri je prevladovala bela DTA (Democratic Turnhalle Alliance). Svetovna javnost te vlade ni priznala, OZN pa je za edinega zakonitega predstavnika namibijskega ljudstva razglasila gibanje SWAPO.

Na osnovi resolucije OZN št. 435 in uspešnih pogajanj med Angolo, Kubo in JAR se je 1988 končno začel postopek osamosvojitve Namibije. Do 1. 7. 1989 se je umaknila vsa južnoafriška vojska (razen 1500 mož), v deželo je prišlo 1500 članov civilnega in 4600 vojaškega kontingenta OZN, gverilci SWAPO in preko 50 000 beguncev, večinoma iz Zambije (5, 282-283; 6, 381-385).

Na volitvah v ustavodajno skupščino 1. 11. 1989 je prepričljivo zmagal SWAPO in 21. 3. 1990 je Namibija dokončno postala neodvisna država Republika Namibija s predsednikom Samom Nujomo.

RAZVOJNA IZHODIŠČA IN MOŽNOSTI

Evforično praznovanje neodvisnosti bo kmalu minilo in tudi v tej deželi razvoj verjetno ne bo potekal gladko. Dežela ima sicer določene prednosti pred drugimi afriškimi državami, žal pa tudi mnogo

ovir, ki so posledica dosedanjega družbenega razvoja, deloma pa tudi naravnih razmer.

Prednosti Namibije:

1. malo prebivalcev
2. veliko rudno bogastvo
3. zadosti energetskih virov
4. veliko kvalificirane delovne sile
5. solidno razvita infrastruktura
6. brez beguncev in ozemeljskih sporov s soslednjimi državami

Ovire nadaljnega razvoja:

1. popolna gospodarska, politična in kulturna odvisnost od JAR
2. slabo razvita predelovalna industrija
3. velike razlike med črnskim in belskim prebivalstvom, pa tudi med črnskim ljudstvi
4. veliko pomanjkanje vode in stalna grožnja suše za živinorejce
5. malo možnosti za mirno sožitje črnske večine in belske manjšine (primeri: Angola, Zimbabve)
6. nevarnost nadvlade ljudstva Ovambo, ki je nosilo glavno breme osvobodilne vojne
7. nevarnost usmeritve družbenega razvoja v skrajno levo smer zaradi prevlade SWAPO v novem parlamentu, kar bi zaostriilo odnose z JAR, ki bo stalno prisotna kot zaščitnica bele manjšine južnoafriškega izvora
8. nepovezanost in nesorazmerje med gospodarskima sistemoma belskega in črnkega prebivalstva

Ne želim zahajati v napovedovanje bodočega družbenega razvoja Namibije, marveč samo predstaviti najpomembnejše naravno- in družbenogeografske značilnosti, od katerih bo v veliki meri odvisna njena nadaljnja usoda.

NARAVNE RAZMERE

Deželo sestavljajo tri velike pokrajinske enote, ki si sledijo od vzhoda proti zahodu:

1. Kalaharijska kotlina
2. Visoke robne planote
3. Obalni pas

1. Kalaharijska kotlina leži v n.m.v. od 600 do 1000 m in se počasi dviguje proti zahodu. V osrednjem delu jo pokrivajo paleogenski, pretežno peščeni

sedimenti, na zahodnem robu pa prihajajo na dan paleozojske in predkambrijske plasti. To območje dobiva samo 150 - 200 mm padavin in je ogromno brezvodno prostranstvo suhe stepe in polpuščave, v kateri so bili sposobni preživeti samo nomadski Grmičarji. Celotno območje je brez odtoka v morje, kratkotrajni vodni tokovi se končujejo v slanah kotanjah (ang. pan=ponev) ali močvirjih (močvirje Ngami na severu Bocvane).

2. Visoke robne planote so najugodnejša območja za poselitev. Od vzhoda se neopazno dvigajo iz Kalaharijske kotline, na zahodni strani pa se proti obalnemu pasu stopničasto spuščajo v visokih in strmih stopnjah. Povprečno ležijo v n. m. v. od 1400 do 1800 m, nad njimi se dvigajo osamelci in osamela hribovja do 2400 m, najvišje na zahodnem robu (Brandberg, 2610 m). Planote so zgrajene iz paleozojskih in predkambrijskih kamnin, v katerih je veliko rudnega bogastva.

Poglavitni naravni dejavnik poselitve planot je majhna množina padavin in splošno pomanjkanje vode. V severnem delu (Ovamboland) je od 500 do 600 mm padavin, kar še omogoča rast nizkotravne

savane. To območje je edino v Namibiji, kjer je možno tudi poljedelstvo (koruza, proso) in tu živi najštevilnejše ljudstvo Ovambo.

Osrednji del planot je Damaraland, ki je zaradi večje nadmorske višine (1700 - 2200 m) in množine padavin, ki še omogočajo ekstenzivno govedorejo in mestoma poljedelstvo (300 - 500 mm), najgostejše poseljen z belci. Tu leži tudi glavno mesto Windhoek.

Planote Namalanda na jugu so nekoliko nižje (1400 - 1800 m), vendar dobijo že tako malo padavin, da je možna le še ekstenzivna ovčereja (100 - 200 mm). Rastje je večinoma suha stepa, ki jo zaradi pretirane paše zarašča trnasto grmičje.

3. Obalni pas zavzema od reke Kunene na severu do Port Nollotha v JAR 1500 km dolga in 50 - 130 km široka puščava Namib, ki je v pretežnem delu prava peščena ali skalnata puščava z neznatnimi množinami padavin (Lüderitz 17 mm). Puščava je nastala zaradi hladnega Benguelskega toka, ki teče vzdolž obale od juga proti severu in prinaša puščavi samo pogoste megle. V južnem delu puščave okrog Lüderitza in ustja reke Oranje so

Slika 2: Tipi vegetacije v Namibiji

Legenda:

- 1 puščava s skromnim grmičjem in sukulentsnim rastjem
- 2 peščena puščava Kalaharija s skromnim travnatim rastjem
- 3 slana puščava
- 4 suha stepa karujskega tipa z nizkim grmičjem, sukulenti in pritlikavim drevjem
- 5 suha stepa in polpuščava z akacijami
- 6 suha stepa z redkim grmičjem
- 7 nizkotravna savana z akacijami in mlečki
- 8 galerijski gozd
- 9 močvirja s papirusom in trstičjem

bogata nahajališča diamantov, zaradi česar je preko 600 km dolg in do 100 km širok pas puščave od Walvis Baya do ustja reke Oranje popolnoma zaprt in pod strogim nadzorom lastniške družbe.

Pri obravnavanju Namibije je potrebno izdvojiti dvoje najpomembnejših naravnih značilnosti: veliko rudno bogastvo ter pomanjkanje vode.

RUDNO BOGASTVO

Rudarstvo je najpomembnejša gospodarska dejavnost, saj daje kar 60 % bruto družbenega proizvoda. Najdišča so raztresena po vsej deželi, vendar lahko izdvojimo štiri najpomembnejša rudarska območja:

1. okrog Lüderitza in ustja reke Oranje (diamanti)
2. Swakopmund (uran)
3. Tsumeb-Grootfontein-Otavi (barvne kovine)
4. Windhoek-Okahandja-Karibib (barvne kovine)

V južnem delu puščave Namib, zlasti okrog ustja reke Oranje, leži eno od večjih nahajališč diamantov na svetu. Odkrili so ga Nemci 1908. leta, zdaj pa ga izkorišča družba Consolidated Diamond Mines, ki je podružnica družbe De Beers Consolidated Mines of South Africa. Sprva so iskali diamante na površju in v zgornjih plasteh puščavskega peska, nato na severnem bregu reke Oranje, danes pa predvsem v njenem ustju, vzdolž obale in na kontinentalnem šelfu. Zaradi diamantov se je močno razvilo mesto Lüderitz, saj so jih prvič odkrili v puščavi prav na robu mesta. Po letu 1928 se je težišče proizvodnje prestavilo k ustju reke Oranje, 1965 pa so predstavili še vse pristaniške dejavnosti iz Lüderitza v Port Nolloth v JAR, tako da je mesto po propadu ribiške industrije štel 1984. leta samo še 5000 prebivalcev. Proizvodnja diamantov upada in je 1985 znašala 45 000 karatov industrijskih in 865 000 karatov okrasnih diamantov (4 % svetovne proizvodnje, 5. na svetu) (7, 473-475).

1968. leta so v bližini reke Oranje pri kraju Rosh Pinah odkrili še velika ležišča svinca, cinka in srebra, ki jih prav tako izkorišča JAR.

Drugo pomembno rudarsko območje so uranovi rudniki severovzhodno od Swakopmunda, ki jih izkorišča družba Rössing Uranium Ltd., ki je tudi v celoti pod vplivom JAR. S proizvodnjo so pričeli leta 1976 in letno predelajo okrog 60 mil. ton rude

ter pridobijo 4000 - 5000 ton koncentrata uranovega oksida (9 - 10 % svetovne proizvodnje, 5. na svetu) (7, 475).

Tretje rudarsko območje je v trikotniku med mesti Tsumeb, Grootfontein in Otavi na severu dežele. V apnenčastih skladih pridobivajo rudo, ki vsebuje baker, svinec, cink, srebro, kadmij in germanij. S pridobivanjem so pričeli Nemci 1907, ko so zgradili 567 km dolgo ozkotirno železnico do pristanišča v Swakopmundu. Od 1947 dalje koplje rudo Tsumeb Corporation Ltd, konzorcij britanskih in ameriških firm. V okviru podjetja je tudi edina talilnica bakra in svinca v Namibiji (7, 475).

Ista korporacija ima v lasti tudi več manjših rudnikov v območju Windhoek, Okahandja, Karibib, kjer sta dva večja rudnika bakrove rude in več manjših, kjer pridobivajo kositer, volfram, mangan in litij.

Skoraj vso rudarsko proizvodnjo izvažajo nepredelano v JAR in v Zahodno Evropo. Ker je rudarstvo glavni vir dohodka, je dežela zelo odvisna od velikih nihanj povpraševanja in cen na svetovnem trgu. Ta nihanja bodo tudi v bodoče velika ovira za enakomerni razvoj dežele, obenem pa bo treba nadoknaditi veliko zamudo pri investiranju v to dejavnost, saj so tuje družbe zaradi osvobodilne vojne in negotove politične prihodnosti povsem ustavile raziskovanje najdišč ter obnavljanje opreme.

1984. leta so v morju pri Lüderitzu odkrili veliko nahajališče zemeljskega plina z okrog 2 milijardami m³ zalog, nekaj pozneje pa še črni premog pri Aranosu na jugovzhodu, vendar jih zaradi negotove prihodnosti ter zadostne proizvodnje električne energije, ki jo daje skupaj z Angolo zgrajena hidroelektrarna Ruacana na reki Kunene, zaenkrat še ne izkoriščajo.

POMANJKANJE VODE

Poleg političnih in etničnih problemov je največji problem dežele veliko in stalno pomanjkanje vode, ki onemogoča enakomeren razvoj podeželja in zahteva velike investicije v gradnjo vodnih zbiralnikov in vrtanje globokih vrtin.

Celotno območje, poseljeno z belci, dobiva v povprečju manj kot 500 mm padavin, razen v predelih severno od Otavija in Grootfontaina. Pomanj-

kanje vode stopnjuje še padavinski maksimum v poletnih mesecih (december - marec), ko je izhlapevanje najmočnejše, še bolj pa velika odstopanja od povprečja ter zelo nepravilno pojavljanje sušnih let. Najhujša suša zadnjih desetletij je trajala kar šest let (1978 - 1984) in zaradi nje se je število goveda zmanjšalo z 2,5 mil. (1979) na 1,9 mil. (1983) in ovac s 3,5 mil. na manj kot 2 mil. (7, 473).

V "beli Namibiji" razlikujemo dvoje osnovnih kmetijskih območij, ki jih približno loči izohieta 300 mm padavin letno: severno od nje prevladuje govedoreja, zahodno in južno ovčereja. V govedorejskem območju je za eno govedo potrebno okrog 8 ha pašnika, vendar je to zelo odvisno od letnega prirasta biomase, ta pa od množine padavin. V sušnih letih bi bilo potrebno od 15 - 20 ha in ker večina farmerjev nima rezervnih pašnikov, je posledica pretirane paše uničenje travne vegetacije, zaraščanje pašnikov s trnjem in v končni fazi množično poginjanje živine. Čeprav je v tem delu povprečna velikost farm okrog 6000 ha in 500-glava čreda zagotavlja življenjski minimum farmerjeve družine, je v sušnih letih večina farm povsem odvisna od državne pomoči, s katero obnovijo črede in se spet postavijo na lastne noge (7, 464-466).

V ovčerejskem delu je povprečna velikost farm okrog 12 000 ha, vendar z naraščajočo aridnostjo proti jugu in vzhodu postajajo vse večje, saj se velikost potrebne površine za eno ovco povečuje od 2,5 ha v najugodnejših predelih do 8 ha na robu Kalaharija, obenem pa postajajo padavine vse bolj nezanesljive. V suši 1978-1984 je večina farm izgubila od 1/3 do 1/2 svojih čred.

Glavni proizvod ovčerejcev je karakulsko krzno, ki ga izvažajo predvsem v Zahodno Evropo in v ZDA, toda prodaja zelo niha v odvisnosti od mode. Hkrati z omenjeno sušo je v zahodnem svetu močno upadlo tudi povpraševanje po karakulskem krznu, kar je pripeljalo "belo Namibijo" v najhujšo gospodarsko krizo doslej. Po zadnji suši je veliko belih farmerjev opustilo živinorejo in se odselilo ali v mesta ali v JAR, deloma tudi zaradi negotovih političnih razmer. 1982. leta je bilo opuščenih kar 26 % vseh farm (od 6332), njihovo zemljo pa so večinoma odkupili sosedje za rezervne pašnike (7, 468).

Ob povečevanju farm so z veliko državno pomočjo začeli uvajati modernejši sistem paše po

ograjanih čredinkah, ki so razvrščene v krogu okrog napajališča in na govejih farmah merijo od 100-600 ha, na ovčjih od 100-300 ha. V vsaki čredinki se čreda pase le 2-3 tedne, nato pa se rastje obnavlja naslednjih 6-7 mesecev.

Zelo velike stroške imajo farmerji s pitno vodo. Ker sta edini stalni reki le ob severni in južni meji, je večina farm odvisna od talne vode, ki jo črpajo iz globin od 20-400 m, večinoma s pomočjo vetrnic.

Po letu 1978 je začela država na opuščene farme naseljevati tudi črnsko prebivalstvo, tako da je bilo 1984 5 % farm v lasti črncev. Zelo verjetno se bo v prvih letih neodvisnosti ta delež povečal zaradi izseljevanja belega prebivalstva južnoafriškega porekla, vendar je vprašljivo, če jim bo lahko država še toliko pomagala kot doslej.

DRUŽBENO-GEOGRAFSKI PROBLEMI NADALJNJEGA RAZVOJA

Od številnih, deloma že navedenih problemov, želim izpostaviti troje, po mojem mnenju, ključnih problemov: velike razlike med belskim in črnskim prebivalstvom, dediščino politike apartheida in vsestransko navezanost na JAR.

Kljub temu da politika apartheida v Namibiji ni bila uresničena do takšne popolnosti kot v JAR, je dediščina nove države skoraj popolnoma ločeno življenje obeh skupnosti, predvsem s stališča gospodarstva in kulture.

Na podeželju je črnsko prebivalstvo živeo predvsem v rezervatih, deloma pa kot delavci skupaj z družinami na belskih farmah. Prebivalci rezervatov so sicer živeli v neugodnih razmerah, vendar so služki družinskih članov, ki so bili zaposleni v rudnikih ali v mestih, do neke mere pokrivali osnovne življenjske potrebe. Precej bolje, a še vedno v veliki revščini glede na visok življenjski standard farmerskih družin, ki ga je s subvencijami in posojili podpirala država, so živeli najemniški delavci na belskih farmah. Zaradi razpršenosti poselitve, majhne gostote prebivalstva ter velikih potreb po delovni sili je bilo življenje obeh skupin le deloma ločeno.

Rasno razlikovanje se je v večji meri uveljavilo v mestih, zlasti v Windhoeku. Po letu 1968 je bilo mesto razdeljeno v tri dele: središče mesta in pred-

mestja so bila rezervirana za belce, ločeno od tega pa sta bili primestni naselji Khomasdal (za mešance) in Katutura (za črnce). Črncci so s pravnega vidika vedno veljali samo za začasne prebivalce mesta, ki so se morali vrniti v rezervate, kadar niso bili več potrebni, z razdelitvijo mesta pa so se seveda povsem ločile tudi vse mestne funkcije, od oskrbe do šolstva in celo mestnega prometa (8, 297-298).

Neodvisnost in odprava vseh oblik rasnega razlikovanja bo prinesla velike socialne spremembe in predvsem tri pglavne migracijske tokove. Iz odpravljenih rezervatov se bo velik del prebivalcev preselil v mesta in industrijska središča, kjer že živijo njihovi družinski člani ali sorodniki. Veliko belega prebivalstva se bo čutilo ogroženega in, po primeru Zimbabveja sodeč, bodo zelo težko uveljavljali in se zaradi dosedanega privilegirane družbenega položaja težko prilagodili položaju manjšine ter se bodo v precejšnji meri vrnili v svojo domovino JAR. Pri farmerjih se je ta proces začel že v času hude suše 1978-1984, zdaj pa se bo sprožil še v mestih in industrijskih naseljih. V tem se skriva velika nevarnost, da bo Namibija izgubila velik del kvalificirane in visokokvalificirane delovne sile in ne bo sposobna vzdrževati doseženega nivoja gospodarskega in družbenega razvoja.

Tretji migracijski proces bo potekal v mestih, kjer se bo črnsko prebivalstvo z nakupom nepremičnin usmerilo proti dosedanjim belskim četrtim. Med črnskim prebivalstvom bo ta proces zajel predvsem razmeroma premožen, a še vedno maloštevilen srednji razred, ki bo izkoristil padec vrednosti nepremičnin v belskih četrtih in se predvsem iz statusnih razlogov preselil tja. To bo na strani belcev najbolj prizadelo nižji in nižji srednji razred, ki bo iz tega razloga verjetno podprl politiko socialne pravičnosti, ki jo uvaja nova večinska vlada (8, 301).

Dosedanje zapostavljanje večinskega prebivalstva je seveda povzročilo velike razlike v izobrazbeni in poklicni strukturi obeh rasnih skupin, v načinu življenja, kulturnem in socialnem nivoju, ki jih bo zelo težko premagati. Precejšnje olajšanje pomeni razmeroma visok družbeni proizvod (npr. Etiopija je imela 1986 samo 120 USD na prebivalca, Mozambik 170 USD, Liberija 460 USD) ter majhno število prebivalstva. Ker pa bo razreševanje vseh naštetih

problemov potekalo hkrati z gospodarsko osamosvojitvijo od JAR, Namibija ne bo mogla več razpolagati s tolikšnimi finančnimi sredstvi kot doslej.

Gospodarsko samostojnost bo Namibija zagotovo najtežje dosegla, saj ni odvisna od oddaljene kolonialne metropole, marveč od sosednje, gospodarske, politične in vojaške velesile v tem delu Afrike. JAR je doslej vedno pokrivala primanjkljaj v namibijskem proračunu (1988. leta okrog 160 mil.USD), dajala namenske kredite za kmetijstvo in infrastrukturo, v zameno za to pa je seveda pobirala velik del dohodkov iz rudarstva ter usmerjala celotno gospodarsko življenje Namibije po lastnih potrebah. Nova država sicer lahko računa na pomoč zahodnih držav, ki so zainteresirane predvsem za njeno rudno bogastvo, a bi bilo zelo neprimerno, če bi se Namibija poskušala povsem odtrgati od JAR, ki se bo v naslednjih desetih letih zagotovo povsem spremenila. To bi se lahko zgodilo s prevlado skrajne levice v dosedanem vodstvu, ki se je že v času osvobodilne vojne spogledovala s socialističnimi idejami, kar bi deželo prizadelo na podoben način kot npr. Etiopijo.

1. Natek, K., Perko, D., Žalik Huzjan, M., 1989: *Države sveta 1989*. 270 str. Ljubljana.
2. Weigend, G.G., 1985: *German settlement patterns in Namibia*. *Geographical Review*, let. 75, št. 2, str. 156-169. New York.
3. Fraenkel, P., 1974: *Disputed Namibia*. *Geographical Magazine*, let. 47, št. 1, str. 48-54. London.
4. Leser, H., 1970: *Wandlungen der bevölkerungs- und wirtschaftsgeographischen Verhältnisse in Südwestafrika im Lichte der historischen und politischen Entwicklungen im südlichen Afrika*. *Geographische Zeitschrift*, let. 58, št. 3, str. 198-213. Wiesbaden.
5. *Knaurs Weltspiegel '90*. 576 str. München 1989.
6. *Der Fischer Weltatmanach '90*. 544 str. Frankfurt a. M. 1989.
7. Weigend, G.G., 1985: *Economic activity patterns in white Namibia*. *Geographical Review*, let. 75, št. 4, str. 462-481. New York.
8. Simon, D., 1986: *Desegregation in Namibia: the demise of urban apartheid*. *Geoforum*, let. 17, št. 2, str. 289-307. Oxford.